

מרצה אורח ביום העיון "נוירוביולוגיה של ההבדלים בין המינים" ביום ד' 30.11.16

פרופ' דיויד רובינואו, אוני' צפון קרולינה:

"הפרעות מצב רוח תלויות הורמוני מין הן תוצאה של תגובה אבנורמלית לגירוי אנדוקריני נורמלי"

מאת: ד"ר ענבל ראובני

פרופ' רובינואו הינו חוקר מוביל בעל שם עולמי במחקר של הפרעות מצב רוח תלויות מין. בעבר כיהן כאחראי על ענף אנדוקרינולוגיה התנהגותית במכון האמריקאי הלאומי לחקר הפרעות נפשיות (NIMH). מחקר עוסק בעיקר בתחום השפעות נירו-התנהגותיות של הורמוני מין. פרופ' רובינואו היה בין הראשונים שהגה קריטריונים אבחנתיים להפרעות מצב רוח הקשורות למחזור החודשי, שאפשרו בהמשך מחקר איכותי בתחום. במחקריו פרופ' רובינואו הדגים, על ידי מניפולציות הורמונליות, כיצד נשים עם רקע של הפרעות מצב רוח תלויות הורמוני מין (כדוגמת תסמונת קדם וסתית, דיכאון אחרי לידה ודיכאון בגיל המעבר) רגישות לעצם השינויים ברמות הורמוני המין, בעוד אין הבדל ברמות ההורמונים עצמם, בהשוואה לנשים ללא רקע דומה. בכך הראה כי הפרעות מצב רוח תלויות הורמוני מין מייצגות תגובה חריגה לשינויים ההורמונליים תקינים בתת קבוצה של נשים הרגישות לכך.

בעתיד, לדברי פרופ' רובינואו, נמשיך להגדיר מנגנונים נוספים, הן של הטריגרים להפרעות מצב הרוח, והן לרגישות של אותה קבוצת נשים ייחודית. דבר זה יאפשר בהמשך תרגום של אירועים אנדוקריניים לפנוטיפ התנהגותי אבנורמלי. "אני רואה בהפרעות מצב רוח תלויות הורמוני מין תת סוג של הפרעות אפקטיביות. אלו הפרעות מיוחדות ובעלות משמעות בכך שהן מייצגות תגובה אבנורמלית לגירוי אנדוקריני נורמלי", אומר פרופ' רובינואו. "הפוטנציאל האדיר שיש בכך לסייע ולזהות את הבסיס לרגולציה אפקטיבית מתקיים בעובדה שזיהינו טריגר ביולוגי (ויכולים לגרום להופעה או היעלמות של הסימפטומים על ידי מניפולציה הורמונלית). זאת בנוסף לדיכאון מאג'ורי, שם הטריגר עדיין אינו ידוע בוודאות ונתון להשערות בלבד".

פרופ' רובינואו מספר כי בחר להתמקד בתחום זה לאחר שבתחילת דרכו ב-NIH המנהל שלו הציע שידבר עם אנדוקרינולוג שסיפר לו על ארבע חולות שעשו ניסיון אובדני בתקופה הקדם וסתית. באותו זמן פרופ' רובינואו עסק במחקר של גורמים נירו-אנדוקריניים לדיכאון, ולכן מצא עניין בנושא. "לאחר שקראתי ולמדתי, הבנתי שהספרות בתחום חסרה ולא מאורגנת. לכן, כתבתי מאמר בו הצעתי לחשוב איך ניתן להבין את הגורמים להפרעות מצב הרוח".

לסיכום, פרופ' רובינואו מנה את ההישגים שהוא מחשיב כמשמעותיים ביותר בעיניו:

"ראשית, עזרתי ליישם הגדרות מתודולוגיות מחמירות לתסמונות אפקטיביות תלויות הורמוני מין. שנית, סייעתי להגדיר הפרעות אלו כתחום לגיטימי למחקר תוך דגש של החשיבות המחקרית שלהם. הדבר נעשה על ידי תכנון וביצוע מחקרים המדגימים יישום מניפולציות הורמונליות מתוכננות היטב ובדיקת השפעתן על סימפטומים של מצב רוח בנשים עם היסטוריה של הפרעות מצב רוח תלויות הורמוני מין לעומת נשים ללא היסטוריה מסוג זו. ולבסוף, קידמתי את העיקרון שהפרעות אלו מייצגות רגישות לגירויים אנדוקריניים נורמליים. כלומר, מה גורם לאנשים שונים להגיב באופן שונה לאותו גירוי. זהו ממצא בעל משמעות אדירה בעולם הרפואה."